

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI

AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ

EKİM 2016

Sayı 42

EBSO EKONOMİ BÜLTENİ

DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Dünya Bankası tarafından, resesyonda olan gelişmekte olan ülke sayısının, 2009'dan bu yana en yüksek seviyeye ulaştığı açıklanmıştır. Söz konusu duruma; iklim değişikliği, mülteci krizi ve salgın hastalıklar gibi küresel şokların üst üste gelmesi gerekçe gösterilmiştir. Dünya Bankası, üyelerine küresel şokların ekonomi üzerinde yarattığı olumsuzlukların bertaraf edilmesi için; gelir eşitsizliğini azaltacak, insan sermayesi yatırımını artıracak ve küresel şoklara karşı direnci güçlendirecek adımlar atmaları çağrısında bulunmuştur.

Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Joseph Stiglitz tarafından, on yıla kadar Euro Bölgesi'nden kopuşların olabileceği yönünde uyarıda bulunulmuştur. Stiglitz, söz konusu dağılmanın engellenebilmesi için Avrupa'da alınan kararların uygulanması konusundaki yavaşlığın ortadan kaldırılması, Bankacılık Birliği'nin kurulması ya da ortak mevduat garantisi oluşturulması gibi derin reformlara ihtiyaç olduğunu belirtmiştir.

Uluslararası Para Fonu (IMF), küresel ekonomiye yönelik 2016 ve 2017 büyüme beklentilerini sırasıyla %3,1 ve 3,4'te sabit bırakmış, gelişmiş ülkelere yönelik büyüme tahminini ise 2016 için %1,8'den %1,6'ya indirmiştir. Gelişmiş ülkelere yönelik aşağı yönlü revizyon için, ABD ekonomisinin beklenenden daha kötü performans göstermesi gerekçe gösterilmiştir.

IMF, bununla birlikte, kısa vadeli risklerin azaldığı ancak ortak vadeli risklerin arttığı yorumuna yer vermiştir. Bununla birlikte, raporda, önümüzdeki dönemde gelişmiş ülkelerdeki bankaların dörtte birinin ciddi

yapısal zorluklarla karşılaşmaya devam edeceği ifade edilmiştir. Birçok ülkede siyasi iklimin istikrardan uzak olmasının, gelirlerin artışını durdurduğu ve ekonomik eşitsizliğin büyümesine yol açtığı yorumuna yer verilmesi de dikkat çekicidir.

Küresel imalat PMI değeri, Eylül ayında bir önceki aya göre hafif bir yükselişle 51,0 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ABD

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, yayımladığı güncel raporunda, ABD'nin 2016 büyümesini %1,8'den %1,4'e revize etmiş; zayıf dış talebin etkisiyle, 2016'da, 2009'dan bu yana en düşük yıllık büyümenin görüleceğini tahmin etmiştir.

ABD Çalışma Bakanlığı'nın verilerine göre TÜFE, beklentilere uygun olarak, Eylül'de yıllık %1,5 düzeyinde yükselerek, aylık bazda son beş ayın, yıllık bazda ise 2014 yılının Ekim ayından beri en yüksek artışı kaydetmiştir. Faiz oranlarını geçen Aralık'tan beri artırmayan Amerikan Merkez Bankası (FED) yetkilileri için güçlenen enflasyon ve güçlü istihdam piyasasının, yılsonuna kadar faiz artışı için gerekçe oluşturması önem kazanmaktadır.

ABD imalat PMI değeri, Eylül ayında bir önceki aya göre bir miktar gerilemeyle, 51,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

EURO BÖLGESİ – AB

Euro Bölgesi ekonomisi, siyasi belirsizliğin artmasıyla ivme kaybetmektedir. Politika yapıcılar, özellikle Euro bölgesinde giderek daha popülist eğilim gösteren politik hareketler nedeniyle enflasyon ve büyümeyi desteklemekte zorluk çekmektedirler.

Euro Bölgesi'nde ve Avrupa Birliği'nde (AB) yıllık enflasyon, Eylül'de beklentilere uygun olarak, %0,4 artış kaydetmiştir. Bölge ekonomisinin seyrinde en önemli göstergelerden biri olan enflasyonun ana bileşenlerine bakıldığında, en fazla etkinin hizmet sektöründen geldiği görülmektedir. Otomotiv yakıtı, gaz ve kalorifer yakıtı ise yıllık enflasyona en fazla aşağı yönlü etkiyi yapan kalemler olmuştur.

Euro Bölgesi imalat PMI değeri, Eylül ayında son 3 ayın en yüksek değerini alarak 52,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

ALMANYA

Almanya'da bu yılın Temmuz ayında iflas eden şirket sayısı, geçen yılın aynı ayına göre %17,5 azalmıştır. AB'nin lokomotif ülkesi ve ekonomisi konumunda olan Almanya'daki iflas eden şirketlerin azalması olumlu karşılanırken; iflastan en çok etkilenen sektörlerin, motorlu araç bakım ve tamiri dahil ticaret sektörü olduğu belirtilmiştir.

Almanya'da Avrupa Ekonomik Araştırmalar Merkezi (ZEW) tarafından, kurumsal yatırımcı ve analistlerin ekonomiye duyduğu güveni ölçmek için hazırlanan Ekonomik Güven Endeksi, beklentilerin üzerinde artarak Ekim ayında 6,2 puan düzeyinde gerçekleşmiştir. Ekonomiye duyulan güvenin artmasının, 2017 beklentilerine de olumlu yansımaları beklenmektedir.

Bir diğer önemli gösterge olan TÜFE ise, Eylül ayında aylık bazda %0,1, yıllık bazda ise %0,7 artmıştır.

Almanya imalat PMI değeri, Eylül ayında bir önceki aya göre yükselerek 54,3 düzeyinde gerçekleşmiştir.

JAPONYA

Japonya Merkez Bankası (BOJ), önümüzdeki yıl Japonya'da ekonomik büyümenin hızlanabileceğini, ancak %2 enflasyon hedefine ulaşılması için 2018'in beklenmesinin gerekebileceğini belirtmiştir. Bu bağlamda, hedef enflasyon oranına ulaşılmasının bir kaç ay uzayabileceği, hedefte revizyona gitmenin ise henüz belli olmadığı ifade edilmiştir.

BOJ söz konusu gelişmeler bağlamında, ihtiyaç duyulursa parasal gevşemeye devam edeceğini, bu nedenle faizlerin hemen artırılması ihtimalinin düşük olduğunu ancak, enflasyon hedefine ulaşılması durumunda faizin artırılacağını ifade etmiştir.

Japonya imalat PMI değeri, Eylül ayında bir önceki aya göre yükselerek, eşik değerinin üzerine çıkmış ve 50,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER

ÇİN

Çin'de GSYİH üçüncü çeyrekte, yıllık bazda %6,7 büyümüştür. Bu bağlamda, Çin, yılın üçüncü çeyreğinde istikrarlı büyüme performansı sergilemiş ve bu durum, hükümetin tüm yıl için büyüme hedefinin tutturulacağı ve finansal riskleri dizginleyecek bir politikanın yolunun açılacağı beklentilerini güçlendirmiştir. Büyümedeki bu istikrar, aynı zamanda, aşırı finansal risklerin durdurulmasını amaçlayan politikaların uygulanabilirliğini de artırmaktadır.

Çin Merkez Bankası (PBOC), Eylül ayında yerel para cinsinden kredilerin 1,22 trilyon Yuan seviyesinde gerçekleşerek, 1 trilyon Yuan'lık tahmini aştığını belirtmiştir. Kredi hacmindeki yükselme, Çin ekonomisine ilişkin olumsuz algıların, tüketiciler açısından daha ılıman bir bakış açısına bırakmaya başladığına işaret etmektedir.

Ülkede üretici fiyatları, Eylül'de %1 yükselişle 2012 yılından bu yana ilk kez artmıştır ve bu durum, küresel dezenflasyonist baskıların kısmen azaldığını göstermektedir. Bu bağlamda, son dönemlerde oldukça karamsar bir havanın hakim olduğu dünyanın ikinci en büyük ekonomisinin üreticiler açısından da biraz daha istikrar kazandığı anlaşılmaktadır.

Çin imalat PMI değeri, Eylül ayında bir önceki aya göre hafif bir yükselişle, 50,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

GÜNEY KORE

Güney Kore Merkez Bankası, politika yapıcıların artan hanehalkı borçlarına dikkat çekmeleri gerekçesiyle, üst üste dördüncü ay politika faizini değiştirmemiştir.

Böylece, faizler rekor düşük seviye olan %1,25'te kalmıştır.

Karar sonrası yapılan açıklamada, Merkez Bankası, politikanın süregelen ekonomik büyümeyi desteklemesini ve enflasyonun orta vadede %2 hedefine tırmanmasını amaçladığını kaydetmiştir. Banka ayrıca, iç talebin iyileşmeye devam ettiğini ve ekonominin ılımlı büyüdüğünü de belirtmiştir.

Güney Kore imalat PMI değeri, Eylül ayında son 14 ayın en düşük değerini alarak 47,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

HİNDİSTAN

IMF, yayımladığı güncel raporunda, Hindistan'a yönelik 2016 ve 2017 büyüme beklentilerini 0,2 puan yükselterek %7,6'ya revize etmiştir.

Hindistan Merkez Bankası'nın yeni para politikası komitesi ilk toplantısında politika faizini %6,5'ten %6,25'e düşürmüştür. Böylece 2011 yılı başından beri en düşük faiz oranına ulaşılmıştır. Konuyla ilgili, yavaşlayan enflasyondan faydalanmak ve büyümeyi desteklemek amacıyla faiz indirimi yapıldığı açıklanmıştır. Bu bağlamda, ekonomik büyümenin önümüzdeki dönemlerde daha da ivme kazanabileceği anlaşılmaktadır.

Hindistan imalat PMI değeri, Eylül ayında 52,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

BREZİLYA

Brezilya'da ekonomi, siyasetin gölgesinde kalmaya devam etmektedir. Petrobras olarak adlandırılan yolsuzluk soruşturması kapsamında, son olarak eski Ekonomi Bakanı Antonio Palocci göz altına alınmıştır. Devam eden siyasi istikrarsızlık, ülke genelinde yatırımların gerilemesi başta olmak üzere, ekonomik olumsuzluklara sebep olmaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) 2016 yılında dünya ticaretindeki büyüme hızının, küresel finansal krizden bu yana en düşük düzeye gerilediğini belirtmiş ve söz konusu gerilemede, Brezilya başta olmak üzere çeşitli ülkelerdeki ticaret hacmindeki gerileme gerekçe gösterilmiştir.

Brezilya imalat PMI değeri, Eylül ayında 46,0 düzeyinde gerçekleşmiş ve yine eşik değerin altında kalmıştır.

RUSYA

Rusya Başbakanı Dimitriy Medvedev, ülkedeki enflasyonun son 25 yılın en düşük seviyesine gerilediğini açıklamıştır. Ekonomik açıdan en zor günlerin geride kaldığını belirten Medvedev, düşen petrol fiyatları ve politik baskılara ekonominin artık adapte olduğunu ifade etmiştir. Medvedev ayrıca, tüm zorluklara rağmen, zayıf bir seyirde de olsa, ekonomik büyüme sürecine de girmeyi başarmak üzere olduklarını belirtmiştir.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, Rusya'nın yerli ve yabancı para cinsinden kredi notunun "BBB-"de korunduğu, görünümünün ise negatif'ten durağan'a yükseltildiğini belirtmiştir.

Açıklamada, Rusya'nın düşük petrol fiyatlarına karşı elverişli ve güvenilir politikalarla yanıt verdiği vurgulanmış ve ülkenin döviz rezervlerinin bu yılın ilk 9 ayında %8 artış kaydettiği belirtilmiştir.

Rusya imalat PMI değeri, Eylül ayında son 22 ayın en yüksek değerini alarak, 51,1 düzeyinde gerçekleşmiştir.

TÜRKİYE

IMF, yayımladığı güncel raporunda, Türkiye'nin ekonomik büyüme beklentisini 2016 için %3,8'den %3,3'e, 2017 için %3,4'ten %3,0'a düşürmüştür. Aynı raporda, 2016 ve 2017 TÜFE tahminleri sırasıyla %9,8'den %8,4'e ve %8,8'den %8,2'ye düşürülmüştür. Büyüme beklentilerinin aşağı yönlü revize edilmesine, başarısız darbe girişimi ve terörist saldırılar nedeniyle artan belirsizlik ortamı gerekçe gösterilmiştir. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings de güncel olarak yayımladığı raporunda Türkiye ile ilgili tahminlere de yer vermiş, gelecek birkaç yılda ekonomik büyümenin ivme kazanacağı ve enflasyonun düşeceğini öngörmüştür.

Buna göre, Türkiye'de ekonomik büyümenin 2016, 2017 ve 2018'de sırasıyla %3,0, %3,2 ve %3,5 oranında artacağını tahmin etmiştir. Moody's ise, artan siyasi belirsizlikler gerekçesiyle, Türkiye'nin kredi notunu "Baa3" seviyesinden yatırım yapılabilir seviyenin altı olan "Ba1" seviyesine düşürmüştür.

Türkiye imalat PMI değeri, Eylül ayında son 4 ayın en yüksek değeri olan 48,3'e yükselmiştir.

TÜRKİYE'DEKİ GÜNCEL EKONOMİK GELİŞMELER

ENFLASYON

%	TÜFE		Yİ-ÜFE		YD-ÜFE	
Eylül	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Yıllık	7,95	7,28	6,92	1,78	16,26	-2,10
Yıllık Ort.	7,80	7,92	5,92	4,07	6,11	6,76
Aylık	0,89	0,18	1,53	0,29	3,94	0,06

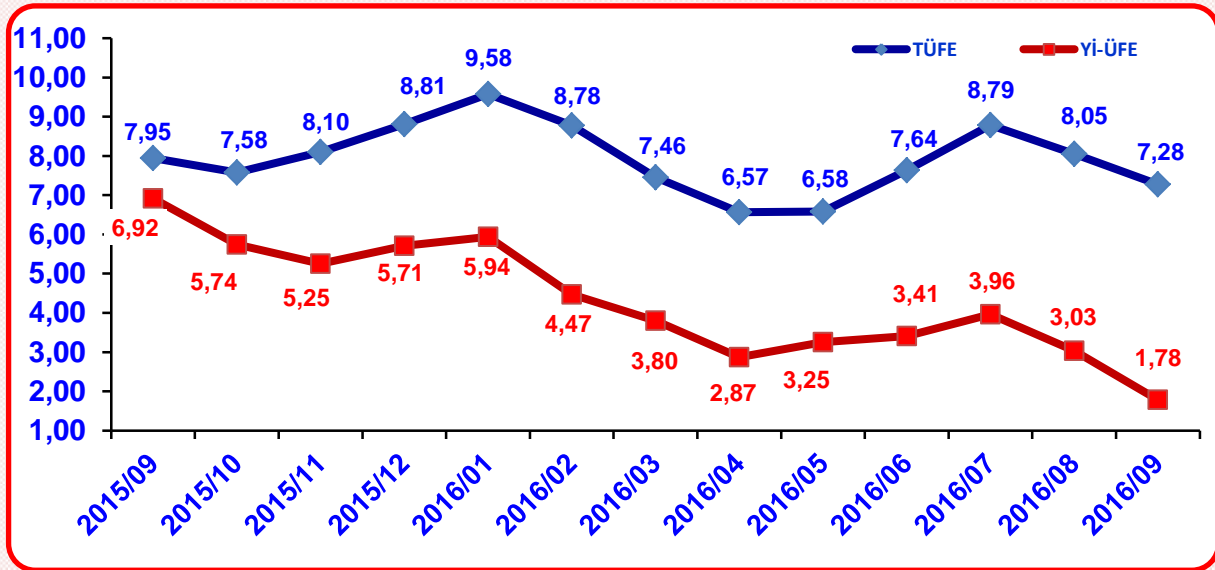
2016 yılı Eylül ayı enflasyon oranı; yıllık TÜFE'de %7,28, Yİ-ÜFE'de %1,78 oranında gerçekleşmiştir. Bir önceki aya göre TÜFE'de %0,18 oranında ve Yİ-ÜFE'de %0,29 oranında artış yaşanmıştır.

Yıllık en yüksek artış TÜFE'de %22,61 ile alkollü içecekler ve tütün grubunda gerçekleşmiştir. Ayrıca TÜFE'de bir önceki yılın aynı ayına göre; eğitim %10,37, çeşitli mal ve hizmetler %10,03, sağlık %9,65, lokanta ve oteller %8,31 ile en çok artışın olduğu diğer gruplardır.

İstatistiki bölgelere göre yapılan ayırmda; İzmir'de TÜFE, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,86 ve on iki aylık ortalamalara göre %8,64 oranında artış gerçekleşmiştir.

Yİ-ÜFE alt kalemleri bazında bir önceki aya göre; sanayinin dört sektöründen madencilik ve taşocakçılığı sektörü %0,20 oranında, imalat sanayi sektörü %0,31 oranında ve elektrik ve gaz sektörü %0,24 oranında artarken; su sektörü %0,10 oranında azalmıştır. Yıllık bazda imalat sanayideki artış, genel artışın da üstünde %3,02 olmuştur.

Yıllık Değişim Oranları (%)

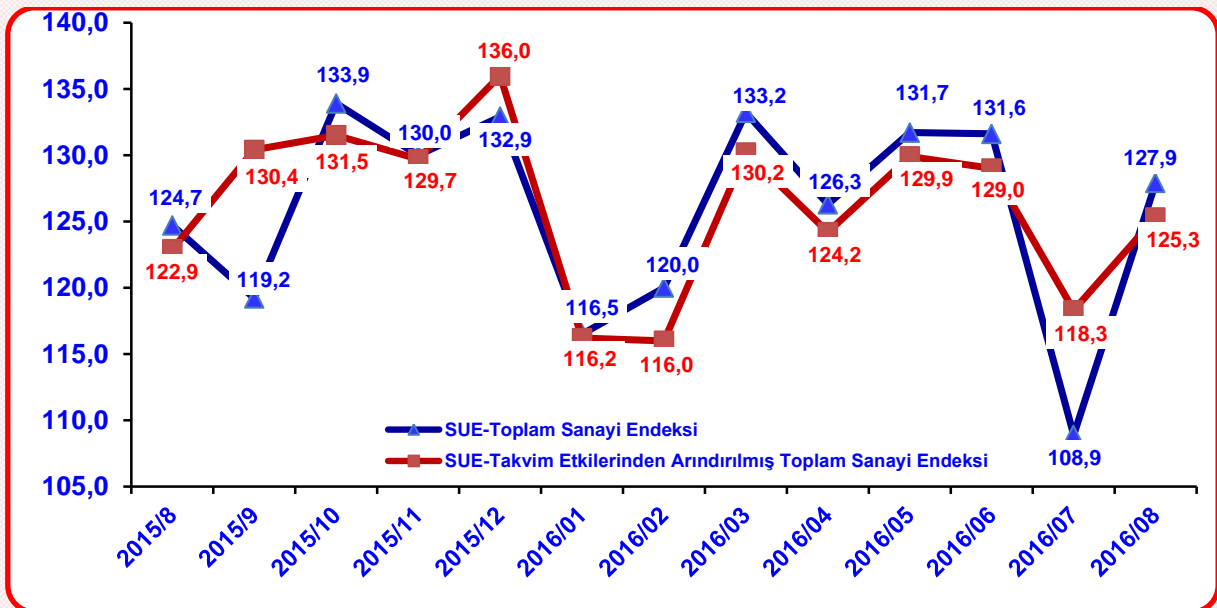
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ

AĞUSTOS 2016 (2010=100)	Arındırılmamış		Takvim Etkisinden Arındırılmış		Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış	
	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Yıllık)	Endeks	Değişim (Aylık)
Toplam Sanayi	127,9	2,7	125,3	2,2	128,7	9,4
Madencilik ve Taşocakçılığı	121,9	4,3	120,6	4,3	111,4	5,1
İmalat Sanayi	125,3	2,2	122,3	1,5	129,5	10,8
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklim. Ürt. ve Dağıtım	148,1	5,3	147,0	5,3	132,1	2,8

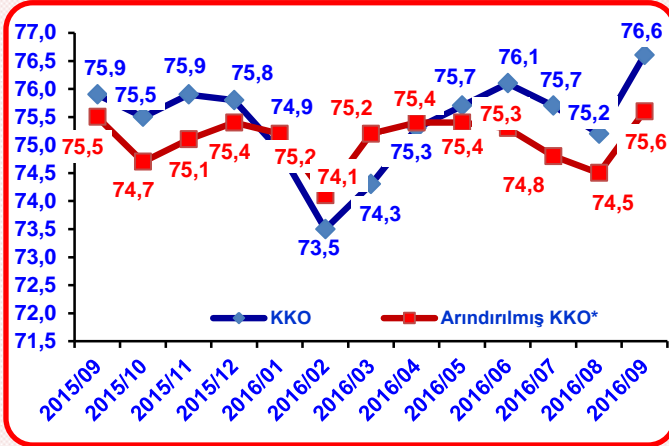
Arındırılmamış Sanayi Üretim Endeksi, bir önceki yılın aynı ayına göre 2016 yılı Ağustos ayında %2,7 oranında artış göstermiştir.

Takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde yıllık bazda %2,2 oranında artarak yeniden pozitif bir seyre girmiştir. 2016 yılı Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, imalat sanayi sektörü %1,5 oranında ve madencilik ve taşocakçılığı sektörü %4,3 oranında, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü de %5,3 oranında artmıştır.

Ana sanayi gruplarından 2016 yılı Ağustos ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi'nde, bir önceki aya göre en yüksek artış; %32,6 ile dayanıklı tüketim malı imalatında gerçekleşmiştir. İmalat sanayinin alt sektörlerine baktığımızda; aynı dönemde en fazla artış ise, %38,9 ile diğer imalatlarda gerçekleşmiştir. Bu artışı, %29,0 ile mobilya imalatı ve %25,0 ile elektrikli teçhizat imalatı izlemiştir. En yüksek azalış; %6,4 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında gerçekleşmiştir. Bu azalışı, %3,1 ile içeceklerin imalatı ve %2,2 ile motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı izlemiştir.

KAPASİTE KULLANIM ORANI

2016 yılı Eylül ayında Kapasite Kullanımı 1,4 puanlık bir artışla %76,6 oranında gerçekleşerek 2011 yılı Kasım ayından bu yana en yüksek seviyeye ulaşmıştır.

Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı %86,1, kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı %84,4, tütün ürünlerinin imalatı %80,3 ve motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı %79,9 ile 2016 yılı Eylül ayını en yüksek kapasite ile kapatan sektörlerdir.

HANEHALKI İŞGÜCÜ İSTATİSTİKLERİ

Mevsim etkilerinden arındırılmamış temel işgücü göstergeleri

TEMMUZ 2015-2016	Toplam	
15 yaş ve daha yukarı yaştakiler	2015	2016
Nüfus (Bin kişi)	57.891	58.756
İşgücü (Bin kişi)	30.311	30.961
İstihdam (Bin kişi)	27.342	27.636
Tarım	6.018	5.727
Tarım dışı	21.323	21.909
İşsiz (Bin kişi)	2.970	3.324
İş gücüne dahil olmayanlar (Bin kişi)	27.580	27.795
İşgücüne katılma oranı (%)	52,4	52,7
İstihdam oranı (%)	47,2	47,0
İşsizlik oranı (%)	9,8	10,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,0	13,0
15-64 yaş grubu		
İşgücüne katılma oranı (%)	57,3	57,8
İstihdam oranı (%)	51,5	51,5
İşsizlik oranı (%)	10,0	11,0
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	12,0	13,1
Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı (%)	18,3	19,8
Ne Eğitimde ne istihdamda olanların oranı*	25,6	26,3

Türkiye genelinde 15 ve yukarı yaştakilerde 2016 yılı Temmuz ayında işsizlik oranı geçen yılın aynı ayına göre %10,7 oranında gerçekleşmiştir. İşsizlik oranı; erkeklerde %9,2, kadınlarda %14 oranında kaydedilmiştir. Tarım dışı işsizlik oranı %13, işsiz sayısı 3 milyon 324 bin kişidir. Genç nüfusta işsizlik oranı %19,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2016 yılı Temmuz ayında istihdam edilenlerin %20,7'si tarım, %19'u sanayi, %7,4'ü inşaat ve %52,9'u hizmetler sektöründedir.

İSTİHDAMIN GELİŞİMİ (Bin kişi, 15+ yaş)

TEMMUZ 2016	SANAYİ	TARIM	İNŞAAT	HİZMETLER	TOPLAM
Erkek	4.032	3.090	1.955	10.128	19.205
Kadın	1.222	2.637	89	4.484	8.431
Toplam	5.254	5.727	2.044	14.612	27.636

ÖDEMELER DENGESİ

(Milyon Dolar)	Ağustos		12 Aylık Kümülatif 2016
	2015	2016	
CARİ İŞLEMLER HESABI	256	-1.776	-31.019
SERMAYE HESABI	27	-3	8
FİNANS HESABI	1.638	211	-26.640
Doğrudan Yatırımlar (net)	-1.698	-859	-6.318
Portföy Yatırımlar (net)	1.476	-495	-3.218
Diğer Yatırımlar (net)	2.259	-2.124	-18.663
Rezerv Varlıklar (net)	-399	3.689	1.559
Net Hata ve Noksan	1.355	1.990	4.371

Kaynak: TCMB

Cari işlemler açığı, 2015 yılı Ağustos ayında 256 milyon Dolar fazla vermişken; 2016 yılı Ağustos ayında 1,8 milyar Dolar ile piyasa beklentilerinin de üzerinde açık vermiştir. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %4,9 oranında azalarak 23,5 milyar Dolar daralmıştır. 12 aylık kümülatifte ise, 31 milyar Dolar ile son sekiz ayın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2016 yılı Ağustos ayında, son iki yılda yıllık olarak tekrar artış gösteren ithalat hacmiyle birlikte dış ticaretteki iyileşmenin zayıfladığı görülmektedir.

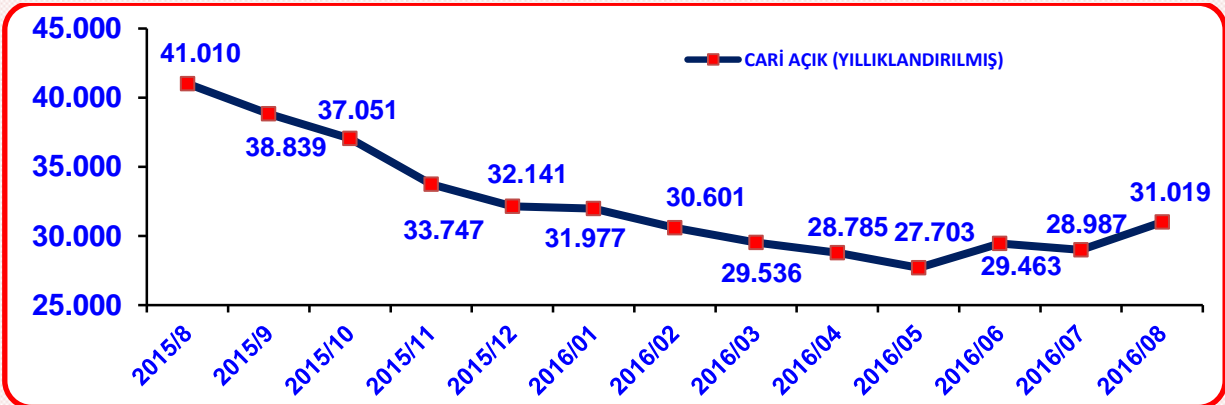
Seyahat gelirleri 2016 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre %38,9 oranında daralarak 2,2 milyar Dolar olarak gerçekleşmiş olup, bir yılı aşkındır aşağı yönlü devam eden seyrini korumuştur. Seyahat gelirlerindeki bu sert düşüş cari açığın yükselişinde önemli rol oynamıştır.

Net doğrudan yatırımlar 2016 yılı Ağustos ayında geçen yılın aynı ayına göre, %50 oranında daralarak 859 milyon Dolar kaydedilmiştir. 12 aylık kümülatifte ise, 6,3 milyar Dolar ile geçen yılın Haziran ayından bu yana en düşük seviyeye gerilemiştir.

Portföy yatırımlarında 2016 yılı, Temmuz ayında ülke içinde yaşanan olumsuz gelişmelerin etkisiyle sermaye çıkışı yaşanmışken; sınırlı da olsa Ağustos ayında tekrar sermaye girişi gözlenmiştir. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde 10,1 milyar Dolarlık sermaye girişi gerçekleşerek geçen yılın aynı dönemine göre olumlu bir görünüm sergilemiştir. Diğer yatırımlarda, 2016 yılı Ağustos ayında 2,1 milyar Dolarlık sermaye girişi kaydedilmiştir.

2016 yılı Ağustos ayında rezerv varlıklarda 3,7 milyar Dolarlık bir artış gerçekleşmiştir. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde rezerv varlıklar 10,5 milyar Dolara ulaşmıştır. 2016 yılı Ağustos ayında net hata ve noksan kaleminde ise, 2 milyar Dolar sermaye girişi kaydedilirken; yılın ilk sekiz aylık döneminde 5,4 milyar Dolar seviyesine ulaşan net hata noksan kalemi cari açık üzerinde önemli derece etki yaratmıştır.

Son dönemlerde petrol fiyatlarının artış eğiliminde olmasıyla birlikte enerji ithalatını yukarı çekeceği ve dış ticaret üzerinde baskı yaratacağı beklenmektedir. Ayrıca aşağı yönlü seyreden turizm gelirlerinin bir türlü toparlanamaması ve olumsuz seyrin sürececeği tahmin edilmektedir. Bu bağlamda artan dış ticaret açığı yıllık cari açık üzerinde yukarı yönde baskılayacağı ve cari açıktaki genişlemenin devam edeceği öngörülmektedir.

GÜVEN ENDEKSLERİ

Aylar	Reel Kesim Güven Endeksi	Tüketici Güven Endeksi	Ekonomi Güven Endeksi
2015			
Eylül	99,1	58,5	72,6
Ekim	100,5	62,8	82,6
Kasım	105,2	77,1	104,8
Aralık	102,2	73,6	100,8
2016			
Ocak	103,3	71,6	83,9
Şubat	104,5	66,6	71,5
Mart	106,0	67,0	78,3
Nisan	110,1	68,5	73,5
Mayıs	109,8	68,8	82,3
Haziran	106,8	69,4	83,3
Temmuz	108,0	67,0	95,7
Ağustos	103,6	74,4	72,7
Eylül	106,5	74,3	87,8

*2004-2011 dönemi için modele dayalı yaklaşımla geriye çekme yöntemi uygulanmış olan yeni seri

Reel Kesim Güven Endeksi; 2016 yılı Eylül ayında, 2,9 puan artarak 106,5 ile tekrar yükselişe geçmiştir.

Tüketici Güven Endeksi, 2016 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %0,2 oranında azalarak 74,3 ile yatay seyrini korumuştur.

Ekonomi Güven Endeksi'nde 2016 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %20,8 oranında artarak 87,8 ile sıçrama yaşanmıştır. Endeksteki bu yükselişi hizmetler, imalat sanayi ile inşaat sektörleri desteklemiştir.

BÜTÇE GERÇEKLEŞMELERİ

2015 yılı Ocak-Eylül döneminde 13,5 milyar TL açık veren bütçe, 2016 yılı Ocak-Eylül döneminde 12 milyar TL açık vermiştir. Aynı dönemde bütçe gelirleri %14,2 oranında artarak 404,5 milyar TL, bütçe giderleri ise, %13,3 oranında artarak 416,5 milyar TL olarak kaydedilmiştir.

2016 yılı Ocak-Eylül döneminde vergi gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,3 oranında artarak 329 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Faiz hariç giderler %16,1 oranında artarak 374,8 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılı Ocak-Eylül döneminde 31,3 milyar TL faiz dışı fazla verilmişken, bu yılın aynı döneminde 29,6 milyar TL faiz dışı fazla verilmiştir.

Milyon TL	OCAK-EYLÜL		Değişim Oranı (%)
	2015	2016	
Bütçe Giderleri	367.651	416.521	13,3
Faiz Hariç Giderler	322.885	374.843	16,1
Faiz Giderleri	44.765	41.678	-6,9
Bütçe Gelirleri	354.189	404.485	14,2
Vergi Gelirleri	298.270	328.974	10,3
Bütçe Dengesi	-13.462	-12.036	10,6
Faiz Dışı Denge	31.303	29.642	-5,3

DIŞ TİCARET

Milyon ABD \$		İhracat (FOB)		İthalat (CIF)		Ara (Hammadde) Malları İthalatı		Dış Ticaret Dengesi		İhracatın İthalatı
Aylar	Yıl	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Değer	Değişim (%)	Karşılama Oranı (%)
Ocak-Ağustos	2015	95.584		140.949		98.135		-45.364		67,8
	2016	93.320	-2,4	130.846	-7,2	88.177	-10,1	-37.526	-17,3	71,3
Ağustos	2015	11.022		15.969		11.144		-4.947		69,0
	2016	11.867	7,7	16.554	3,7	11.420	2,5	-4.687	-5,3	71,7

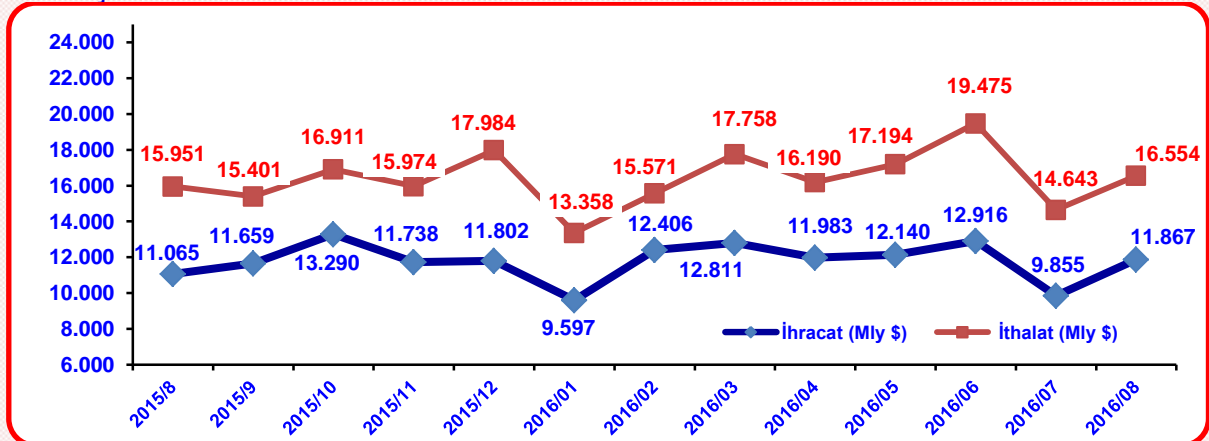
2016 yılı Ağustos ayında ihracat, 2015 yılı Ağustos ayına göre %7,7 oranında artarak 11,8 milyar Dolar, ithalat da %3,7 oranında artarak 16,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Dış ticaret açığı, 2016 yılı Ağustos ayında, %5,3 azalarak 4,6 milyar Dolara ve 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, %17,3 azalarak 37,5 milyar Dolara gerilemiştir. 2016 yılı Ocak-Ağustos döneminde ihracat, 2015 yılı Ocak-Ağustos dönemine göre %2,4 azalarak 93,3 milyar Dolar, ithalat da %7,2 oranında azalarak 130,8 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2015 yılı Ağustos ayında %44 olan Avrupa Birliği'nin (AB) ihracattaki payı, 2016 yılı Ağustos ayında %46,5 olmuş; 2016 yılı Ağustos ayında, 2015 yılının aynı ayına göre, AB'ye yapılan ihracat %13,9 oranında artarak 5,5 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı Ağustos ayında fasıllar düzeyinde en büyük ihracat kalemi, "Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.346 milyon \$) olurken; bu fasılı "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (1.084 milyon \$); "kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar" (896 milyon \$) ve "örme giyim eşyası ve aksesuarı" (852 milyon \$) izlemiştir. "Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar" (2.377 milyon \$); "kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları" (2.311 milyon \$); "elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı" (1.723 milyon \$); "motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı" (1.310 milyon) ve "demir ve çelik" (1.064 milyon \$); ile en yüksek ithalat yapılan fasıllar olmuştur.

2016 yılı Ağustos ayında İzmir'in ihracatı 2015 yılının aynı ayına göre, %12,43 oranında artarak 747 milyon Dolar, ithalatı da %14,63 oranında artarak 786 milyon Dolar olarak gerçekleşmiştir.

2016 yılı Ağustos ayında Ege Bölgesi'nin ihracatı 2015 yılının aynı ayına göre, %9,85 oranında artarak 1,26 milyar Dolar, ithalatı da %5,42 oranında artarak 1,25 milyar Dolar olarak kaydedilmiştir.

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU-TÜRKİYE

BÜYÜME	2011	2012	2013	2014	2015	2016/II
GSYH (Cari Fiyatlarla) (Milyon \$)	774.188	785.721	821.937	800.107	719.620	181.409
Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla) (%)	8,8	2,2	4,2	2,9	4,0	3,1
İmalat Sanayi (Sabit Fiyatlarla) (%)	10	1,8	3,7	3,7	3,8	3,0
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2011	2012	2013	2014	2015	Tem.16
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	24.110	24.821	25.524	25.933	26.621	27.636
İstihdam Oranı (%)	43,1	43,6	44,0	45,5	46,0	47,0
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	2.615	2.518	2.747	2.853	3.057	3.324
İşsizlik Oranı (%)	9,8	9,2	9,7	9,9	10,3	10,7
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,4	11,5	12,0	12,0	12,4	13,0
ENFLASYON (%)	2011	2012	2013	2014	2015	Eyl.16
Yİ-ÜFE (yıllık)	11,07	6,17	4,48	10,29	5,27	1,78
YD-ÜFE (yıllık)	14,65	3,49	6,57	13,12	7,74	-2,10
TÜFE (yıllık)	6,45	8,94	7,49	8,85	7,67	7,28
DIŞ TİCARET (Milyon \$)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Ağu.16
İhracat	134.907	152.462	151.803	157.643	143.883	93.320
İthalat	240.842	236.545	251.661	242.184	207.199	130.846
Dış Ticaret Dengesi	-105.863	-84.083	-99.858	-84.540	-63.317	-37.526
Cari İşlemler Dengesi	-75.082	-48.497	-64.940	-45.846	-32.105	-23.547
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Ağu.16
Teşvikli Yatırımlar (Milyon TL)	50.814	62.794	96.581	64.601	103.139	60.748
Teşvikli Yatırımlar (Belge Adedi)	4.071	4.119	4.840	4.011	4.576	3.520
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER (Adet)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Eyl.16
Kurulan Şirket Sayıları	114.872	107.219	108.930	126.635	114.691	78.876
Kapanan Şirket Sayıları	56.121	47.978	37.273	39.051	32.762	21.471
ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Haz.16
Şirket Sayısı (Adet)	4.326	4.259	3.773	4.686	5.558	3.032
Yatırım Tutarı (Milyon \$)	16.182	13.284	12.384	12.523	16.899	3.844
DÖVİZ POZİSYON AÇIĞI (Milyar \$)	2011	2012	2013	2014	2015	Tem.16
Reel Kesimin Döviz Pozisyon Açığı	-118	-136	-171	-180	-178	-201
BORÇLANMA (Milyar \$)	2011	2012	2013	2014	2015	2016/II
Dış Borç Stoku	304	339	389	402	398	421
Kamu	94	104	116	118	113	122
Özel	200	228	268	282	284	299
KREDİLER (Milyar \$)	2011	2012	2013	2014	2015	Ağu.16
Özel Sektörün Yurtdışından Sağladığı Kredi Borcu	151,7	171,0	198,4	213,0	216,3	226
SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ (Yıllık Ortalama % Değ.) Takv. Etk. Arındırılmış	2011	2012	2013	2014	2015	Ağu.16
Toplam Sanayi	9,7	2,5	3,4	3,5	3,1	2,2
İmalat Sanayi	10,1	2,2	4,4	3,1	3,6	1,5
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2011	2012	2013	2014	2015	Eyl.16
Kapasite Kullanım Oranı	75,4	74,2	74,6	74,4	74,7	76,6
GÜVEN ENDEKSLERİ	2011	2012	2013	2014	2015	Eyl.16
Reel Kesim Güven Endeksi	97,2	106,3	108,1	107,1	103,9	106,5
Tüketici Güven Endeksi	92	75,8	76	72,5	66,3	74,3
Ekonomi Güven Endeksi	-	104,2	107,9	94,1	88,6	87,8
SANAYİ CİRO ENDEKSİ	2011	2012	2013	2014	2015	Ağu..16
Sanayi Ciro Endeksi (Arındırılmamış)	129,9	140,1	153,1	172,7	187,2	200,3
MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ (Milyon TL)	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Eyl.16
Bütçe Dengesi	-17.783	-28.791	-18.449	-22.666	-22.606	-12.036
PROTESTOLU SENET	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Ağu.16
Protesto Edilen Senet Sayısı (Bin Adet)	919	1.075	1.091	1.004	1.000	658
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	4.902	6.949	7.494	8.221	10.081	7.421
KARŞILIKSIZ ÇEK	2011	2012	2013	2014	2015	Oca.-Ağu.16
Karşılıksız işlemi yapılan Çek Adedi (Bin Adet)	581	943	748	673	775	526
Karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen Çek Adedi (Bin Adet)	298	400	289	216	188	95
BORSA VE DÖVİZ	2011	2012	2013	2014	2015	Ekı.16
BIST 100 Endeksi	60.195	64.982	77.314	76.306	79.901	79.933
Euro/\$	1,39	1,29	1,33	1,33	1,11	1,11

TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER TABLOSU-İZMİR

NÜFUS-GÖÇ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nüfus (Bin)	3.451	3.525	3.606	3.624	3.662	4.061	4.113	4.168	-
Nüfusun TR Nüfusu İçindeki Payı (%)	4,8	4,9	4,9	4,8	4,8	5,3	5,3	5,3	-
Nüfus Artış Hızı (%o)	15,0	18,9	20,6	4,1	10,1	13,8	12,7	13,4	-
TR Nüfus Artış Hızı (%o)	13,1	14,5	15,9	13,5	12,0	13,7	13,3	13,4	-
Net Göç Hızı (%o)	7,20	6,97	2,91	2,26	2,46	3,45	5,6	5,0	-
İSO 500 BÜYÜK İÇİNDEKİ ÜYE SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	48	52	56	55	58	59	59	60	-
İŞGÜCÜ VE İSTİHDAM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
İstihdam Edilen Kişi Sayısı (Bin Kişi)	1.171	1.170	1.303	1.410	1.424	1.514	1.504	1.483	-
Sanayi İstihdamının Payı (%)	31,5	28,0	30,4	30,7	31,6	31,8	31,7	32,0	-
Kadın İstihdamı (Bin Kişi)	314	346	397	422	432	490	466	470	-
Kadın İstihdamının Oranı (%)	26,8	29,6	30,5	29,9	30,3	32,4	31,0	28,3	-
İşsiz Sayısı (Bin Kişi)	156	227	231	243	247	276	243	262	-
İşsizlik Oranı (%)	11,8	16,2	15,1	14,7	14,8	15,4	13,9	15,0	-
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,4	17,2	16,4	16,2	15,9	17,0	15,0	16,1	-
ENFLASYON (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
TÜFE (yıllık)	5,84	8,91	7,25	10,15	6,03	7,94	8,54	9,83	4,84
DIŞ TİCARET (Bin \$)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/8
İhracat	7.823	6.119	6.682	8.072	8.659	9.484	9.624	8.308	5.559
İthalat	8.313	6.268	8.419	10.621	10.577	10.367	9.950	8.846	5.945
Dış Ticaret Dengesi	-490	-149	-1.737	-2.550	-1.918	-883	-326	-538	-386
İhracatçı Firma Sayısı (Adet)	3.917	3.694	3.920	4.107	4.269	4.438	4.226	4.529	4.022
İhracatın TR İhracatı İçindeki Payı (%)	5,9	6,0	5,9	6,0	5,7	6,1	6,1	5,8	5,9
KAPASİTE KULLANIMI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/IV	2016/II
Kapasite Kullanım Oranı	57	51	62,25	70	63	60	55	63	65
PROTESTOLU SENETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
Protesto Edilen Senet Sayısı (Adet)	74.760	77.761	55.098	31.131	38.952	43.347	43.406	44.232	34.563
Protesto Edilen Senetlerin TR İçindeki Payı (%)	4,7	4,9	4,5	3,4	3,6	4,0	4,3	4,4	4,6
Protesto Edilen Senet Tutarı (Milyon TL)	391	459	319	245	367	463	510	571	569
TEŞVİKLİ YATIRIMLAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
Belge Adedi	136	105	167	188	209	215	186	208	158
Yatırım (Milyon TL)	1.011	651	1.890	2.443	9.042	1.655	4.016	3.145	1.090
Teşvikli Sabit Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	4,04	2,39	3,01	4,55	15,66	1,76	6,5	3,1	1,7
Bölgesel Yatırımların TR İçindeki Payı (%)	-	4,0	1,9	3,2	2,8	2,2	5,2	4,9	2,4
ENERJİ TÜKETİMİ	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
Doğalgaz Tük. (Milyon stdm ³)	2.342	1.957	2.342	2.736	2.704	2.739	2.327	3.214	3.188
MALI / FINANS	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/8
Bütçe Gelir/Gider	4,17	3,59	3,99	4,05	4,34	4,36	4,20	4,28	4,3
Vergi Gelirlerinin TR İçindeki Payı (%)	10,54	10,20	10,77	10,86	11,77	11,14	10,54	11,1	11,4
Mevduatın Krediyeye Dönüşüm Oranı (%)*	74,6	72,4	87,9	102,5	110,2	123,9	122,2	120,6	119,3
Toplam Mevduatların TR İçindeki Oranı (%)*	6,2	6,2	5,9	5,8	5,7	5,5	5,2	5,6	5,6
Toplam Kredilerin TR İçindeki Oranı (%)*	6,4	6,0	5,9	6,1	5,9	6,0	5,2	5,2	5,1
KAMU YATIRIM TAHSİS PAYI (%)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	2,12	1,80	1,35	1,67	1,59	2,29	2,62	2,63	-
KURULAN-KAPANAN ŞİRKETLER	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
Kurulan Şirket Sayısı	3.094	2.710	3.253	3.277	2.112	2.928	3.414	4.027	3.007
Kurulan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	6,4	6,3	6,5	6,1	5,7	6,0	5,9	6,0	7,8
Kapanan Şirket Sayısı	805	803	860	943	1.094	1.095	991	740	439
Kapanan Şirketlerin TR İçindeki Payı (%)	7,7	7,7	7,5	7,2	7,7	7,0	7,1	6,1	7,2
YABANCI SERMAYELİ FİRMALAR	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015/11	2016/8
Yabancı Sermayeli Firma Sayısı	1.256	1.391	1.540	1.682	1.800	1.944	2.100	2.229	2.345
Yabancı Serm. Firmaların TR İçindeki Payı (%)	6,0	5,9	6,0	5,7	5,5	5,3	5,1	4,8	4,6
MARKA-PATENT SAYISI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9**
Marka Tescil Sayısı (Adet)	1.983	2.302	1.931	2.146	3.234	4.096	4.366	4.323	4.549
Marka Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	5,6	5,6	6,0	6,0	6,2	6,0	6,0	6,2	6,8
Patent Tescil Sayısı (Adet)	25	21	34	31	42	59	55	86	190
Patent Tescil Sayısının TR İçindeki Payı (%)	7,4	4,6	5,3	3,7	4,1	4,7	4,2	5,0	4,9
TURİZM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)	1.034	1.057	1.156	1.370	1.368	1.407	1.294	1.201	573
Yabancı Turist Sayısının TR İçindeki Payı (%)	3,9	3,9	4,1	4,4	4,4	4,2	3,6	3,3	2,7
TARIMSAL ÜRETİM	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bitkisel Üretim Değeri (Milyon TL)	2.769	2.675	3.375	3.648	4.100	3.652	5.024	-	-
Bitkisel Üretim TR İçindeki Payı (%)	1,2	3,9	4,2	4,1	4,7	3,9	5,1	-	-
İŞ KAZALARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/9
İş Kazasında Ölenlerin TR İçindeki Payı (%)	6,0	4,6	5,4	7,5	5,6	6,0	2,6	5,1	4,2
MOTORLU KARA TAŞITLARI	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016/8
Motorlu Kara Taşıtlarının TR İçindeki Payı (%)	4,9	6,5	6,4	6,3	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0

*Çeyreklik açıklanmakta olup, I. çeyrek verileridir. **Tescil değil, başvuru verileridir

ÜLKE İNCELEMELERİ IX: ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK CUMHURİYETİ

Ekonomik Yapı

Bir zamanlar, dünyanın ve Afrika'nın en fakir ülkelerinden biri olan Etiyopya, 1990'lı yıllarda uygulanmaya başlanan serbest pazar ekonomisine dayalı stratejiler ve yapısal reformlar sayesinde hızla gelişme kaydetmiştir ve günümüzde dünyada en hızlı ekonomik büyüme kaydeden ülkelerden biri olarak dikkatleri üzerine çekmektedir. Milli gelir sıralamasında 182 ülke arasında 73. sırada yer almasına rağmen, nüfusunun fazlalığı sebebiyle kişi başı gelir sadece 620 Dolar düzeyindedir.

Söz konusu ekonomik serbestleşme hareketleri ve yapısal reformlar kapsamında; dış ticaretin liberalizasyonuna, özelleştirme hareketlerine ve uluslararası yatırımların geliştirilmesine büyük önem verilmiştir. Karma bir ekonomik model uygulanarak, ekonomide devletin payının azaltılması, özel sektör payının artırılması stratejisi izlenmiştir. Bununla birlikte, yollar, elektrik santralleri ve telekomünikasyon gibi altyapı yatırımlarına da ağırlık verilmiştir.

Uygulanan reformlarla birlikte, 2006-2010 dönemini içeren gelişme ve değişim planı ile 2010-2015 dönemini içeren beş yıllık kalkınma planının etkisiyle Etiyopya özellikle son 10 yılda hızlı bir gelişme kaydederek, küresel ekonomide kendine yer edinmeye başlamıştır. 2000 yılında yoksul insan sayısı yüzde 55 oranında iken, 2011 yılında yüzde 33'e kadar gerilemiştir.

Ülke ekonomisi büyük ölçüde tarıma dayanmaktadır. Hayvancılıkta ise Afrika'da birinci, dünyada dokuzuncu sırada yer almaktadır. Bununla birlikte, son yıllarda sanayileşmeye de önem verilmeğe başlanmıştır.

Yürütülen kalkınma planları ile "gelişmiş bir teknolojik altyapıya sahip, modern ve verimli bir tarım sektörü ve ekonomide lider bir yapısı olan sanayi sektörü" kurma stratejisi izleyen Etiyopya, gerçekleştirdiği atılımlarla bir başarı örneği olarak gösterilmektedir.

2015-2020 dönemini kapsayan son kalkınma planında ise Etiyopya'nın bir üretim merkezi haline getirilmesi amaçlanmıştır.

Etiyopya, dışa açılım sürecinde, diğer ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkilerini geliştirme yönünde de çaba sarf etmiş ve pek çok uluslararası kuruluşu üye olarak, çok sayıda ülke ile ikili anlaşmalar imzalamıştır.

Türkiye – Etiyopya İlişkileri

İki ülke arasındaki ilişkiler, 19. yy.'ın sonlarına kadar uzanmaktadır. Etiyopya'nın uzun yıllar boyunca aşırı yoksulluk içinde olması sebebiyle ikili ilişkiler aksamaya uğrasa da, son yıllarda kalkınma atağı yakalamasıyla, ivme kazanmıştır. Özellikle 2000'li yıllarla birlikte karşılıklı ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi yönünde çaba sarf edilmeye başlanmıştır.

2003 yılında Etiyopya'da yatırım yapan sadece 1 adet Türk firması varken; söz konusu çabaların bir sonucu olarak 2015 sonu itibarıyla bu sayı 150'ye ulaşmıştır. Ayrıca, Türk firmaları Etiyopya'daki en büyük özel sektör işvereni konumuna yükselmiştir.

İkili ilişkilerin daha da geliştirilmesi için 2008'de, Türkiye-Etiyopya iş konseyi kurulmuştur. 2015'de gerçekleştirilen Türkiye-Etiyopya iş forumunda, Ekonomi Bakanı Sn. Nihat ZEYBEKÇİ, Türkiye'nin 2003'de başlattığı Afrika pazarı açılımındaki en önemli başarı hikayesinin Etiyopya olduğunu ve özellikle enerji alanında Türk yatırımcıların Etiyopya'ya ilgi göstermeleri gerektiğini ifade etmiştir. Ülkemizde 2016 yılının Afrika yılı ilan edilmesiyle, yatırımcıların Etiyopya'ya ilgisi daha da artmıştır.

İki ülke arasındaki en önemli ihracat ürünleri demir-çelik ürünleri, metal ürünleri, plastik ürünler ve kimyasal ürünler; ithalat ürünleri ise bitkisel ürünler, tekstil ürünleri, trikotaj ürünleri metal sanayi ürünleri şeklindedir.

ETİYOPYA ÜLKE PROFİLİ (2015)

Nüfus (Milyon Kişi)	99,3
Nüfus Artış Hızı (%)	2,5
GSYİH (Milyar Dolar)	61
GSYİH (%)	9,6
Kişi Başı GSYİH (Dolar)	620
Enflasyon Oranı (%)	10,1
İşsizlik Oranı (%)	5,2
İhracat (Milyar Dolar)	5,6
İhracatta İlk 5 Ülke	Kuveyt, Somali, S. Arabistan, Çin, İsviçre
Temel İhracat Ürünleri	Kahve, baharatlar, sebzeler, yağ, canlı hayvanlar
İthalat (Milyar Dolar)	16,4
İthalatta İlk 5 Ülke	Çin, Kuveyt, S. Arabistan, Hindistan, ABD
Temel İthalat Ürünleri	Elektronik ürünler, makine, petrol, motorlu araçlar, demir-çelik ürünleri
Cari Denge (Milyar Dolar)	-7,8
İmalat Sanayi (% GSYİH)	4,1
Tarım (%GSYİH)	41,9
Hizmetler (%GSYİH)	43,4
Sanayi (% GSYİH)	14,7

Kaynak: IMF, Dünya Bankası

ETİYOPYA'NIN KÜRESEL DIŞ TİCARET PROFİLİ (2015)

İHRACAT ÜRÜNLERİ	(Bin \$)	İTHALAT ÜRÜNLERİ	(Bin \$)
Kahve, çay ve baharatlar	1.000.000	Elektronik ürünler	2.600.000
Sebzeler	897.400	Makine ve aksesuarları	2.400.000
Canlı ağaç ve bitkiler	737.500	Petrol	1.500.000
Yağ	693.200	Motorlu Araçlar	1.500.000
Yağ çekirdeği	531.400	Demir ve çelik	900.000
Canlı hayvanlar	332.200	Demir ve çelik ürünleri	800.000
Kıymetli maden ve metaller	175.000	Eczacılık ürünleri	600.000
Et ürünleri	106.900	Tahıl ve hububat	600.000
İşlenmemiş deri ürünleri	98.100	Plastik	500.000
Örme ve kroşe giyim ürünleri	44.000	Hayvansal/bitkisel yağlar	400.000

Kaynak: World's top exports-imports (İlk 10 ürünü yansıtmaktadır.)

TÜRKİYE- ETİYOPYA TİCARET PROFİLİ (2015)

Fasıl adı	İhracat (Bin \$)	Fasıl adı	İthalat (Bin \$)
Demir-çelik ana sanayi	188.908	Tahıl ve başka yerde sınıflandırılmamış bitkisel ürünler	13.764
Metal yapı malzemeleri	28.922	Tekstil elyafından iplik ve dokunmuş tekstil	11.404
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	15.671	Trikotaj (örme) ürünleri	4.477
Plastik ürünleri	10.926	Giyim eşyası dışındaki hazır tekstil ürünleri	2.022
Başka yerde sınıflandırılmamış metal eşya	9.275	Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	1.565

Kaynak: TÜİK